

Alla barn och elevers rätt till utbildning – Sundsvalls kommunala förskolor och skolor

Riktlinje

Fastställt av	Skoldirektör
Datum för fastställande	2021-04-21
Giltighetstid	Tills vidare, första översyn juni 2022
Ansvarig funktion	Chef för Barn, elevhälsa och stödteam
Diarienummer	BUN-2021-00352
Målgrupp	Skolledare inom förskolan, grundskolan och gymnasieskolan

Alla barn och elevers rätt till utbildning - Sundsvalls kommunala förskolor och skolor

När eleverna lämnar skolan ska de ha sådana kunskaper och färdigheter att de kan välja sin egen framtid. I syfte att förbättra kunskapsresultaten sätter vi ökat fokus på lärande och undervisning.

Det krävs ett framgångsrikt barn- och elevhälsoarbete för att alla barn och elever ska lyckas i skolan. En förutsättning för detta elevhälsoarbete är att arbetet med enskilt barn/elev går hand i hand med utveckling av en tillgänglig lärmiljö vilket ofta medför strukturella förändringar på den enskilda förskolan/skolan.

Många barn och elever behöver ett enskilt stöd samtidigt som skolan måste förändra och utveckla sin lärmiljö. Dessa perspektiv behöver en tydlig plats i de lokala barn- och elevhälsoteamens arbete.

All personals gemensamma ansvar är att bidra till att förskolan och skolan blir tillgänglig för alla barn och elever.

Det här dokumentet uttrycker förväntningar i roller och ansvar kring barn- och elevhälsoarbetet.

Urban Åström, Skoldirektör Sundsvalls kommun.

I alla möten påverkar vi barns och elevers framtid

Utbildningen inom skolan ska se till att barn och elever ska utveckla sina kunskaper och värden. Det handlar om att lotsa barn och elever i den sociala gemenskapen med sina olikheter, styrkor, svårigheter och skiftande behov.

Vi utgår ifrån att barn- och elevhälsa finns i lärmiljön och är en integrerad del av hela skolan för att stödja barns och elevers utveckling. Barn- och elevhälsa börjar i varje enskilt möte, där den vuxne är förebilden för ett värdigt och respektfullt bemötande.

I alla möten ska samtliga barn och elever uppleva en lärmiljö där delaktighet och gemenskap är i fokus. Barn och elevens berättelse ska tas tillvara och vara en viktig del i utformandet av lärmiljön. Vardagen i förskolan och skolan ska vara meningsfull för att barn och elever ska utvecklas och nå utbildningens mål. Det är medarbetarnas ansvar att lotsa barn och elever till en hoppfull framtid.

Hälsofrämjande och förebyggande lärmiljöer

Höga förväntningar och tillvaratagande av framgångs- och friskfaktorer är en viktig del av ett hälsofrämjande och förebyggande lärmiljöarbete. Det främjar i sin tur ett nyfiket och utforskande samspel mellan barn/elev och pedagog.

Rektorn ansvarar för att pedagogernas erfarenheter och lärdomar tas tillvara, eftersom detta är förutsättningar för en långsiktig och förebyggande lärmiljö.

Ett hälsofrämjande och förebyggande barn- och elevhälsoarbete kräver en organisation som ger utrymme för medarbetarna att analysera mönster, utvärdera åtgärder och betrakta insatser över tid. Detta för att kunna leda arbetet i en allt mer främjande och förebyggande riktning för hela skolmiljön. Pedagogens roll, funktion och relation till eleven är själva navet i att göra lärmiljön tillgänglig för samtliga barn och elever.

Roller och funktioner

Pedagogen – arbetslaget

Barn- och elevhälsofrågor uppstår i de vardagsnära situationerna i hela lärmiljön. Pedagogen ansvarar för att uppmärksamma barn och elever i behov av stöd som riskerar att inte nå kunskapsmålen och kunskapskraven eller visar andra svårigheter i sin skolsituation. Pedagogens utmaning är att sätta fokus på barn och elevers styrkor samt anpassa verksamheten till barnet och inte barnet till verksamheten.

Genom att kontinuerligt avsätta tid för reflektion i arbetslaget skapas förutsättningar för utveckling och lärande. Denna reflektion ska ha fokus på hur lärmiljön görs tillgänglig för verksamhetens alla barn och elever. Elevens egen berättelse om sin verklighet ska tas tillvara och vårdnadshavarna ska erbjudas möjlighet att bidra med sina synpunkter.

När uppdraget behöver belysas utifrån flera perspektiv vänder sig pedagogen till det lokala elevhälsoteamet.

Rektor

Rektorn har det yttersta ansvaret för att göra verksamheten tillgänglig för samtliga barn och elevers utveckling mot utbildningens mål. Det innebär att rektor initierar, samordnar, leder och deltar i kontakten med barn-/elevhälsans kompetenser och funktioner. Rektor ansvarar för att organisera ett fungerande lokalt elevhälsoarbete där dess kompetenser och funktioner bidrar med ett tvärprofessionellt perspektiv.

Det är viktigt att barnets/elevens berättelse och vårdnadshavarnas synpunkter tas tillvara. Det lokala barn-/elevhälsoteamet träffas regelbundet och består av rektor, ansvarig pedagog, specialpedagogisk kompetens och skolsköterska. Vid lokalt barn/elevhälsoarbete ska områdesvis eller centralt organiserade funktioner medverka regelbundet. Dessa funktioner är studie- och yrkesvägledare, kurator, skolläkare, psykolog samt logoped.

Vid extern samverkan ansvarar rektor för att tydliggöra ansvarsfrågor samt vidmakthåller skolans uppdrag gentemot eleven samtidigt som samverkan sker.

Tillgänglighet och delaktighet skapar goda förutsättningar för lärande i grundskola och gymnasieskola

Alla pedagoger skapar tillgänglig lärmiljö, så alla barn och elever kan vara delaktiga i sitt lärande. Genom att kritiskt granska undervisningsstrategier och testa något nytt sätt att undervisa på bidrar pedagogen till en mer tillgänglig lärmiljö.

Alla pedagoger skapar en lärandekultur och ett undervisningsklimat där barnen/eleverna vill lära och får möjlighet att lära sig lära. För att vara delaktig i sitt lärande krävs att bli lyssnad på och att få uttrycka sin åsikt och sitt engagemang, vilket är möjligt när lärmiljön är tillgänglig.

Alla pedagoger ska tillvarata den mångfald och de olikheter som finns inom skolan genom att se till att alla lika värde och rätten till en likvärdig utbildning med respekt för individen. Detta innebär att alla utvecklar tillgängliga lärmiljöer och har ett främjande arbete kring elevers delaktighet.

Tillgänglighet skapar goda förutsättningar för lärande!

Utgångspunkt - alla barn och elevers rätt till utbildning

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Barn eller elever med en funktionsnedsättning som har svårt att uppfylla kunskapskrav eller kravnivåer ska få stöd som så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Elever som lätt når kunskapskraven ska få den ledning och stimulans de behöver för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Att hitta rätt väg till lärande och utveckling

Om det befaras att en elev inte kommer nå de kunskapskrav som är uppsatta, trots att det har gjorts extra anpassningar ska detta anmälas till rektorn.

Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

- Samråd ska ske med elevhälsan. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.
- Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska i första hand ges inom den elevgrupp som eleven tillhör.
- Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.
- Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt i form av anpassad studiegång får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Särskilt stöd kan ges i en annan elevgrupp

Om det finns särskilda skäl kan beslut om särskilt stöd innebära att eleven ska ges undervisning enskilt eller i en annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt hör till. Detta stöd ska i första hand ges på elevens hemskola och i andra hand på närliggande skola i skolområdet. Ovanstående fyra punkter (*Att hitta rätt väg till lärande och utveckling*) ska ha hanterats och därefter följer beslut om särskilt stöd i annan elevgrupp följande process;

- Identifiera om särskilt stöd i form av enskild undervisning eller i annan undervisningsgrupp kan ges på den egna skolan. Det är viktigt att eventuell placering i särskild undervisningsgrupp på annan skola än "hemskolan" sker på ett rättssäkert sätt, dvs ärendet måste ha gått via den egna skolans elevhälsoteam¹ och även lyfts i den egna skolans utökade elevhälsoteam för att säkerställa att "hemskolans" åtgärder uttömts.
- Lyft frågan i ledningsgruppen för att resonera om lämplig undervisningsgrupp utifrån elevens behov och förutsättningar. Placering på annan skola kan bli aktuellt, men närhetsprincipen ska beaktas. Om eleven placeras i annan undervisningsgrupp på annan skola ska detta följas upp och utvärderas innan man fattar beslut om eventuellt skolbyte. Detta görs av den egna skolans EHT tillsammans med det utökade elevhälsoteamet.
- Pedagogisk kartläggning, dokumenterade anpassningar samt åtgärdsprogram ska medfölja eleven till ny skola/undervisningsgrupp för kännedom. Nya dokument upprättas utifrån de nya förutsättningarna.

¹ Ärendet ska vara draget i respektive arbetslag, extra anpassningar och intensifierade extra anpassningar ska ha genomförts och utvärderats. Särskilda insatser i form av åtgärdsprogram ska finnas och ha utvärderats.